

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025



IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 936 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.



MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	



Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili.....	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'g'urta qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi.....	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Негматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	



Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqqonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	



Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Sagimbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlakatimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	



Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadinovich	



Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinov Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	



Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	



Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управления возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis sohasida davlat- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish	850
Jaxongir Rabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенствование порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Iqlim o'zgarishlari va rekreatsiya turizmining kelajagi: muammolar va yechimlar	870
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbos Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	
Xalqaro bozorlarda zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish	922
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri.....	929
Saidov Bobir Jiyanboy o'g'li, Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich	



UDK: 631.1:338.43

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLAR VA ULARNING BANK AKTIVLARIGA TA'SIRI

**Saidov Bobir Jiyonboy o'g'li**

Toshkent amaliy fanlar universiteti
Bank va moliya kafedrası assistenti
ORCID:0008-0007-7203-4042
bobirsaidov@gmail.com

**Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich**

Toshkent amaliy fanlar universiteti
Bank va moliya kafedrası katta o'qituvchisi
ORCID:0009-0000-1715-213X
musirmonholmurodov1@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada banklarda muammoli kreditlar ulushining bank aktivlariga ta'siri tahlil etiladi. Muammoli kreditlarning ortishi banklarning likvidlik va rentabellik darajasiga, shuningdek, umumiy moliyaviy barqarorlikka qanday ta'sir ko'rsatishi muhokama qilinadi. Maqolada, shuningdek, muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha xalqaro tajriba hamda samarali boshqaruv strategiyalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, aktiv, likvidlik, rentabellik, muammoli kredit, kapital, moliyaviy barqarorlik.

Abstract: This article analyzes the impact of the share of non-performing loans in banks on bank assets. It examines how the increase in non-performing loans affects liquidity, profitability, and overall financial stability. The article also explores international practices and effective management strategies to reduce the share of non-performing loans.

Key words: commercial banks, asset, liquidity, profitability, non-performing loan (NPL), capital, financial stability.

Аннотация: В данной статье анализируется влияние доли проблемных кредитов в банках на активы банков. Рассматривается, как рост проблемных кредитов влияет на уровень ликвидности, рентабельности и общую финансовую стабильность банков. Также в статье анализируется международный опыт и эффективные стратегии управления для снижения доли проблемных кредитов.

Ключевые слова: коммерческие банки, актив, ликвидность, рентабельность, проблемный кредит, капитал, финансовая стабильность.



KIRISH

Bank tizimi iqtisodiyotning asosiy tayanchlaridan biri bo'lib, uning barqarorligi va samaradorligi mamlakatning moliyaviy rivojlanishi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bank aktivlarining sifat va miqdoriy tarkibi, xususan muammoli kreditlar ulushi banklarning moliyaviy holatiga, shuningdek, iqtisodiyotning umumiy vaziyatiga katta ta'sir ko'rsatadi. Muammoli kreditlar banklarning aktivlarida to'plangan bo'lib, ularning ko'payishi nafaqat banklarning rentabelligini pasaytiradi, balki moliyaviy tizimning barqarorligini ham xavf ostiga qo'yadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan moliyaviy tizimni modernizatsiya qilish va bank sohasidagi muammolarni bartaraf etish bo'yicha qabul qilingan qarorlar hamda farmonlar ushbu masalaga alohida e'tibor qaratmoqda. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son'li Farmoni muammoli kreditlarni kamaytirish va bank aktivlarining sifatini yaxshilashga qaratilgan bir qator chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, ushbu farmonda bank tizimini mustahkamlash va muammoli kreditlarni bartaraf etish bo'yicha strategik yo'nalishlar belgilab berilgan.

O'zbekistonda muammoli kreditlar ulushining oshishi bank tizimining barqarorligini saqlashga qaratilgan islohotlar zarurligini ko'rsatmoqda. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi — tijorat banklarida muammoli kreditlar ulushining bank aktivlariga qanday ta'sir ko'rsatishini aniqlash hamda ularni samarali boshqarish usullarini taklif etishdan iborat. Tadqiqot doirasida quyidagi gipoteza ilgari suriladi: muammoli kreditlarning ortishi bank aktivlarining sifatini pasaytiradi va ularning likvidlik hamda rentabellik darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri bo'yicha xalqaro miqyosda bir qator olimlar tadqiqotlar olib borgan. Joseph Stiglitz va Andrew Weiss "Credit Rationing in Markets with Imperfect Information" nomli maqolalarida kredit bozorlarida asimmetrik axborot sharoitida kredit taqchilligi va muammoli kreditlar muammosini tahlil qilgan. Carmen Reinhart va Kenneth Rogoff "This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly" kitobida moliyaviy inqirozlar, jumladan banklarning muammoli kreditlari va ularning iqtisodiyotga ta'sirini o'rgangan. Thorsten Beck, Asli Demirgüç-Kunt va Ross Levine esa bank nazorati hamda tartibga solishning banklarning barqarorligi va muammoli kreditlar darajasiga ta'sirini tahlil qilgan. Gerard Caprio va Daniela Klingebiel bank inqirozlari hamda muammoli kreditlarning bank tizimiga ta'siri bo'yicha keng qamrovli tadqiqotlar o'tkazgan.

Ushbu tadqiqotchilarning ishlari tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan bog'liq masalalarni chuqurroq tushunishga va ularni boshqarish bo'yicha samarali strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

O'zbekistonlik iqtisodchi olimlardan R. Maxmudov tijorat banklarida muammoli kreditlarning vujudga kelish sabablari va ularning o'ziga xos xususiyatlarini o'rgangan. Z. Olqarova va B. Boyev bank tizimidagi kredit portfelini hamda muammoli kreditlar bilan ishlash masalalarini tahlil qilgan. A. Azlarova tijorat banklarida kredit portfelini samarali boshqarish masalalarini o'rgangan. Sh. Z. Abdullayeva esa bank risklari va kreditlash bo'yicha tadqiqotlar olib borgan.

Mazkur tadqiqotlar tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan bog'liq muammolarni yanada chuqurroq anglashga hamda ularni boshqarish bo'yicha samarali yondashuvlarni ishlab chiqishga asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda muammoli kreditlar ulushining bank aktivlariga ta'sirini aniqlash uchun empirik tahlil, ekonometrik modellash va statistik usullardan foydalaniladi. Tadqiqot metodologiyasi tizimli yondashuvga asoslanib, muammoli kreditlarning bank tizimiga ta'siri sabab-oqibat bog'liqligi orqali tahlil qilinadi. Regresion tahlil va vaqt qatori tahlili yordamida muammoli kreditlarning bank aktivlariga ta'sir darajasi baholanadi. Turli mamlakatlarning muammoli kreditlarni boshqarish bo'yicha xalqaro tajribasi o'rganilib, taqqoslash usuli asosida samarali strategiyalar aniqlanadi. Bank sektoridagi muammoli kreditlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilinib, ularning amaliy samaradorligi baholanadi. Tadqiqot natijalari asosida bank tizimining barqarorligini oshirish va muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqiladi.

1 <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>



TAHLIL VA NATIJALAR

Muammoli kreditlar (NPL – Non-Performing Loans) deb mijozlar tomonidan o'z vaqtida to'lanmagan yoki qaytarilishi shubha ostida bo'lgan kreditlarga aytiladi. Odatda, 90 kundan ortiq muddati o'tgan, foiz yoki asosiy qarzi bo'yicha to'lov amalga oshirilmagan kreditlar muammoli kreditlar sifatida baholanadi. Bank tizimida muammoli kreditlarning oshishi moliyaviy barqarorlikka jiddiy xavf tug'diradi, chunki ular banklarning aktivlari sifatini pasaytirib, likvidlik muammolarini keltirib chiqaradi.

Tijorat banklarining asosiy aktivlari kreditlar hisoblanadi. Agar muammoli kreditlar hajmi ortib borsa, bank aktivlarining sifati pasayadi va quyidagi salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin:

Bankning likvidlik muammolari – muammoli kreditlar hajmining oshishi bank mablag'larining aylanmasini kamaytiradi va likvidlik inqiroziga sabab bo'ladi.

Rentabellikning pasayishi – kreditlarning asosiy daromad manbai bo'lgan foiz to'lovlari kechiktirilishi yoki umuman to'lanmasligi natijasida bank foydasi kamayadi.

Kapital yetarliligi muammolari – moliyaviy talablarni qondirish qiyinlashib, banklar qo'shimcha kapital jalb qilishga majbur bo'ladi.

Investitsion faollikning pasayishi – tijorat banklari yuqori muammoli kreditlarga ega bo'lsa, yangi kredit berish imkoniyati kamayadi, bu esa iqtisodiy o'sishga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Muammoli kreditlarning ortishiga bir qator omillar sabab bo'lib, ular bank tizimi barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Avvalo, makroiqtisodiy beqarorlik muhim omillardan biri hisoblanadi. Inflyatsiya darajasining oshishi, valyuta kursining beqarorligi, ishsizlikning ortishi va iqtisodiy inqirozlar natijasida qarz oluvchilarning to'lov qobiliyati pasayib, kreditlarning qaytarilishida muammolar yuzaga keladi. Bu esa tijorat banklari balansida muammoli kreditlar ulushining oshishiga olib keladi.

Bundan tashqari, bank kredit siyosatining zaifligi ham muammoli kreditlarning ortishiga sabab bo'lishi mumkin. Kreditorlar tomonidan risklarning noto'g'ri baholanishi, kreditlash jarayonida zaruriy kafolatlarning yetarli darajada ta'minlanmasligi va kredit siyosatidagi bo'shliqlar bank tizimidagi muammoli kreditlarning ko'payishiga olib keladi. Ayniqsa, qarz oluvchilarning moliyaviy holati beqaror bo'lsa, bu kreditlarni qaytarish qobiliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, jismoniy va yuridik shaxslar daromadlarining kamayishi yoki biznes faolligining susayishi ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Daromadlarning pasayishi qarz oluvchilarning kredit bo'yicha majburiyatlarini bajara olmasligiga sabab bo'ladi, bu esa muammoli kreditlarning ortishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, huquqiy muhitning yetarli darajada rivojlanmaganligi ham ushbu jarayonga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Kredit bo'yicha qarzдорlikni majburiy undirish mexanizmlarining zaifligi banklarning kredit portfeli sifatining pasayishiga olib keladi va natijada bank tizimidagi moliyaviy xatarlar ortadi. Shu sababli, ushbu omillarni tizimli ravishda baholash va tegishli choralarni ko'rish muammoli kreditlar ulushining oshishini oldini olishda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va tijorat banklari muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. Avvalo, risklarni minimallashtirish maqsadida kreditlash shartlari qat'iyalashtirilmoqda. Banklar mijozlarning kredit qobiliyatini chuqur tahlil qilib, ularning moliyaviy barqarorligini aniq baholashga katta e'tibor qaratmoqda. Bu esa kelajakda muammoli kreditlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Shuningdek, elektron kredit monitoringi tizimi joriy etilib, muammoli kreditlar bo'yicha aniq hisobot va tahlillar yuritish yo'lga qo'yildi. Ushbu tizim orqali banklar kredit portfeli sifatini real vaqt rejimida kuzatish, qarzдорlarning moliyaviy holatini tahlil qilish va kredit xavflarini oldindan aniqlash imkoniyatiga ega bo'ldi. Bu esa muammoli kreditlarning ortishini vaqtida aniqlash va ularga qarshi tegishli choralarni ko'rishga yordam beradi.

Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash dasturlari ham muhim rol o'ynamoqda. Ayrim iqtisodiy sektorlar uchun preferensial kreditlar va qayta moliyalashtirish mexanizmlari yo'lga qo'yilgan bo'lib, bu tadbirkorlik subyektlari va jismoniy shaxslarning kredit majburiyatlarini bajarishiga ko'maklashadi. Ushbu dasturlar muammoli kreditlar ulushining kamayishiga va bank tizimining barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Bundan tashqari, huquqiy mexanizmlar takomillashtirilmoqda. Kredit shartnomalarini bajarmagan qarzдорlar uchun javobgarlik mexanizmlarini kuchaytirish, sud tizimida kredit nizolarini hal qilish jarayonini soddalashtirish va banklar foydasiga qaror chiqarish tartiblarini yanada shaffoflashtirish bo'yicha islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar natijasida banklarning kredit siyosati mustahkamlanib, muammoli kreditlarning kamayishiga erishish mumkin bo'ladi (1-jadval).

1-jadval. Tijorat banklarining muammoli kreditlari (NPL)²

Sana	Kreditlar			Muammoli kreditlar (NPL)			Muammoli kreditlarning jami kreditlardagi ulushi, foizda		
	Jami	shundan:		Jami	shundan:		Jami	shundan:	
		davlat ulushi mavjud banklar	boshqa banklar		davlat ulushi mavjud banklar	boshqa banklar		davlat ulushi mavjud banklar	boshqa banklar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01.01.2023 y.	390 048,9	324 680,8	65 368,2	13 992,4	12 643,3	1 349,1	3,6	3,9	2,1
01.02.2023 y.	391 109,2	324 113,9	66 995,2	14 912,4	13 543,6	1 368,9	3,8	4,2	2,0
01.03.2023 y.	397 637,5	328 047,7	69 589,8	15 052,1	13 637,9	1 414,2	3,8	4,2	2,0
01.04.2023 y.	408 167,2	334 767,0	73 400,1	14 341,7	12 919,8	1 421,9	3,5	3,9	1,9
01.05.2023 y.	413 400,3	336 821,6	76 578,7	14 766,7	13 341,8	1 424,9	3,6	4,0	1,9
01.06.2023 y.	420 469,5	340 335,0	80 134,5	14 639,0	13 211,9	1 427,1	3,5	3,9	1,8
01.07.2023 y.	423 772,5	307 886,8	115 885,7	14 303,2	11 855,0	2 448,2	3,4	3,9	2,1
01.08.2023 y.	430 227,2	310 873,2	119 354,0	15 743,1	12 191,8	3 551,3	3,7	3,9	3,0
01.09.2023 y.	444 722,9	320 436,6	124 286,3	17 269,4	12 668,6	4 600,8	3,9	4,0	3,7
01.10.2023 y.	451 610,3	324 034,7	127 575,6	16 828,3	12 589,3	4 239,1	3,7	3,9	3,3
01.11.2023 y.	460 490,9	329 528,8	130 962,1	16 777,5	13 069,4	3 708,1	3,6	4,0	2,8
01.12.2023 y.	465 493,4	331 070,3	134 423,1	17 631,4	13 750,0	3 881,4	3,8	4,2	2,9
01.01.2024 y.	471 405,5	333 298,1	138 107,4	16 621,4	13 267,2	3 354,2	3,5	4,0	2,4
01.02.2024 y.	469 600,4	329 591,1	140 009,4	20 013,9	15 418,2	4 595,7	4,3	4,7	3,3
01.03.2024 y.	472 406,9	331 151,0	141 255,9	20 850,3	16 141,8	4 708,5	4,4	4,9	3,3
01.04.2024 y.	478 200,6	335 366,4	142 834,2	21 600,8	16 944,5	4 656,2	4,5	5,1	3,3
01.05.2024 y.	483 605,3	339 210,0	144 395,3	23 311,9	17 830,7	5 481,2	4,8	5,3	3,8
01.06.2024 y.	490 259,5	343 469,4	146 790,1	20 935,9	16 428,3	4 507,7	4,3	4,8	3,1
01.07.2024 y.	493 952,1	345 500,8	148 451,3	20 000,3	15 102,3	4 898,0	4,0	4,4	3,3
01.08.2024 y.	500 643,9	348 292,7	152 351,2	20 820,5	15 249,7	5 570,7	4,2	4,4	3,7
01.09.2024 y.	509 675,8	354 815,5	154 860,4	21 530,1	15 063,0	6 467,2	4,2	4,2	4,2
01.10.2024 y.	515 640,8	358 577,6	157 063,1	21 539,4	14 604,9	6 934,4	4,2	4,1	4,4
01.11.2024 y.	521 025,0	362 004,6	159 020,4	22 013,7	14 961,0	7 052,7	4,2	4,1	4,4
01.12.2024 y.	525 886,5	363 938,6	161 947,9	22 446,6	14 981,9	7 464,7	4,3	4,1	4,6

Yuqoridagi jadvalda 2023-yil 1-yanvardan 2024-yil 1-dekabr gacha bo'lgan davrda O'zbekiston tijorat banklaridagi muammoli kreditlarning (NPL – Non-Performing Loans) o'zgarish tendensiyasi ko'rsatilgan. 2023-yil boshida muammoli kreditlar hajmi 13,99 trillion so'mni tashkil qilgan bo'lsa, 2024-yil dekabr oyiga kelib 22,45 trillion so'mga yetgan. Bu esa muammoli kreditlarning sezilarli darajada oshganligini tasdiqlaydi.

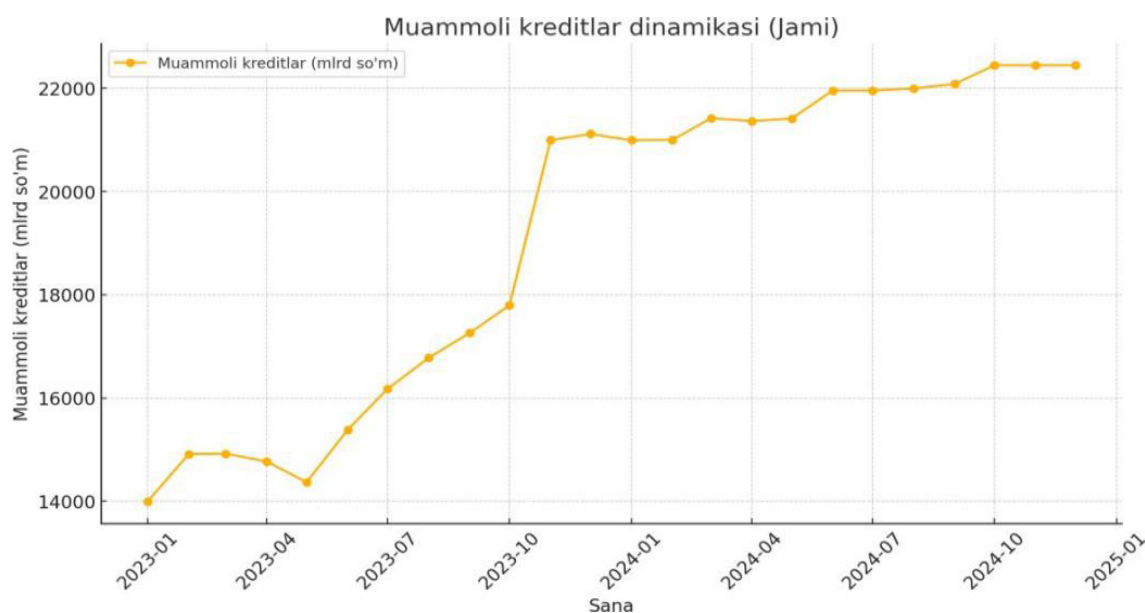
Muammoli kreditlarning jami kreditlarga nisbati dastlab 2023-yilning yanvar oyida 3,9 % darajasida bo'lib, keyinchalik aprel oyiga kelib 3,5 % gacha pasaygan. Biroq 2023-yilning noyabr oyidan boshlab bu ko'rsatkich 4,3 % ga yetgan va yil yakuniga qadar shu darajada saqlanib qolgan. 2024-yil davomida esa muammoli kreditlar ulushi 4,3–4,4 % oralig'ida barqaror bo'lib qolgan.

Tahlil natijalariga ko'ra, 2023-yil 1-martdan 1-maygacha bo'lgan davrda muammoli kreditlar hajmi 14,9–15,1 trillion so'm oralig'ida o'zgarish oshgan. 2023-yil 1-iyul holatiga kelib esa 15,7 trillion so'm bilan muammoli kreditlarning eng yuqori darajasi qayd etilgan. Oktabr va dekabr oylarida esa ushbu ko'rsatkich 16,8–17,6 trillion so'm oralig'ida bo'lib, yana o'sish kuzatilgan. 2024-yil 1-yanvar holatida esa muammoli kreditlar hajmi biroz pasayib, 16,6 trillion so'mni tashkil etgan. Ushbu pasayish kredit bozorida qayta moliyalashtirish yoki restrukturizatsiya jarayonlari olib borilayotganini ko'rsatishi mumkin.

Muammoli kreditlarning ulushiga kelsak, 2023-yil boshida bu ko'rsatkich 3,6 % darajasida bo'lgan. Mart va iyun oylarida esa 3,5–3,9 % oralig'ida nisbatan barqaror holatda saqlangan. Iyul oyida 3,9 % ga yetib, muammoli kreditlarning jami kreditlar tarkibidagi eng yuqori ulushi qayd etilgan. Oktabr va noyabr oylarida bu ko'rsatkich 3,6–3,9 % oralig'ida saqlanib qolgan. 2024-yil 1-yanvargacha kelib esa muammoli kreditlarning ulushi biroz pasayib, 3,5 % darajasida qayd etilgan.

Ushbu natijalar shuni ko'rsatadiki, muammoli kreditlarning ulushi 2023-yil davomida sezilarli o'zgarishlarga uchramagan (3,5–3,9 %). Bu esa bank tizimida muammoli kreditlarning umumiy kredit portfelidagi ulushi nisbatan barqaror bo'lganligini anglatadi. Shuningdek, 2023-yil iyul oyida muammoli kreditlar hajmi eng yuqori darajaga yetgan bo'lsa-da, uning umumiy ulushi keskin oshmagan.

Bu holat kredit portfelining ham mutanosib ravishda kengayganligini ko'rsatadi. 2024-yil boshida esa muammoli kreditlarning ulushi pasaygan bo'lib, bu tijorat banklari tomonidan muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha amalga oshirilgan strategik choralar samaradorligini ifodalaydi (1-rasm).



1-rasm. Muammoli kreditlar hajmi, mlrd so'mda.

Yuqoridagi grafik O'zbekiston tijorat banklaridagi muammoli kreditlarning (NPL – Non-Performing Loans) jami hajmini 2023-yil yanvar oyidan 2024-yil dekabr oyiga qadar bo'lgan davrda aks ettiradi. Grafikda muammoli kreditlarning mutlaq hajmi vaqt o'tishi bilan qanday o'zgarayotgani ko'rsatilgan bo'lib, ushbu o'zgarishlar bank tizimining moliyaviy barqarorligi va aktivlar sifati haqida muhim ma'lumotlarni taqdim etadi.

Tahlilga ko'ra, 2023-yil boshida muammoli kreditlar hajmi 14 trillion so'm atrofida bo'lgan. O'tgan oylar davomida ushbu ko'rsatkich asta-sekin ortib borgan. Dastlabki oylarda nisbatan sekin o'sish kuzatilgan bo'lib, 2023-yil iyul oyiga kelib 15,7 trillion so'mga yetgan. Ushbu o'sish iqtisodiy omillar, jumladan bank tizimidagi kreditlash shartlari, qarzdorlarning to'lov qobiliyati va umumiy makroiqtisodiy muhit bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Eng e'tiborga molik o'zgarish 2023-yil oxirida kuzatilgan bo'lib, ayniqsa oktabr oyidan boshlab muammoli kreditlar hajmida keskin o'sish qayd etilgan. Ushbu keskin o'sish muayyan moliyaviy omillar, jumladan iqtisodiy beqarorlik, foiz stavkalarining oshishi, kredit muddati tugayotgan qarzlarning ortishi yoki kreditlarning qaytarilishida yuzaga kelgan muammolar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. 2024-yil boshiga kelib esa muammoli kreditlar hajmi 22,4 trillion so'mga yetib, nisbatan barqarorlik saqlanib qolgan.

Ushbu tendensiya muammoli kreditlarning iqtisodiyot va bank tizimi uchun jiddiy xavf tug'dirayotganligini anglatadi. Grafikdan ko'rinib turibdiki, muammoli kreditlar hajmining ortishi tijorat banklarining moliyaviy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Agar ushbu ko'rsatkichlar kelgusi yillarda ham o'sishda davom etsa, bank tizimining likvidligi va rentabelligi jiddiy bosim ostida qolishi ehtimoli yuqori (2-rasm).



2-rasm. Muammoli kreditlar ulushi, foizda.



Yuqoridagi grafik O'zbekiston tijorat banklarida muammoli kreditlar ulushining 2023-yil yanvar oyidan 2024-yil dekabr oyiga qadar bo'lgan dinamikasini aks ettiradi. Ushbu ko'rsatkich bank tizimining barqarorligi va kredit portfelining sifati haqida muhim ma'lumotlarni taqdim etadi.

Grafik tahliliga ko'ra, 2023-yil boshida muammoli kreditlarning jami kreditlarga nisbati 3,9 % ni tashkil etgan. Dastlabki oylarda bu ko'rsatkich biroz pasayib, 2023-yil aprel oyida 3,5 % darajasigacha tushgan. Bu holat kredit portfelining sifati yaxshilanganini yoki tijorat banklari muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha samarali choralar ko'rganligini anglatadi. Keyingi oylar davomida ushbu ulush 3,5–3,6 % oralig'ida barqaror saqlanib, kredit bozorida nisbatan muvozanatli vaziyatni ko'rsatgan.

Biroq 2023-yil oktabr oyidan boshlab muammoli kreditlar ulushi keskin oshib, 4,4 % darajasiga yetgan. Ushbu o'sish iqtisodiy beqarorlik, foiz stavkalarining oshishi yoki kreditlarning qaytarilishida yuzaga kelgan muammolar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Odatda bunday keskin o'zgarishlar iqtisodiy muhitdagi noaniqliklar yoki kredit siyosatidagi keskin burilishlar natijasida yuzaga keladi.

2024-yil davomida esa muammoli kreditlar ulushi 4,3–4,4 % oralig'ida barqaror saqlanib qolgan. Bu esa ularning umumiy kredit portfelidagi ulushi ortganligini bildiradi va bank tizimi barqarorligi uchun xavf tug'diradi. Ayniqsa, 4 % dan yuqori muammoli kreditlar darajasi tijorat banklarining moliyaviy sog'lomligi nuqtayi nazaridan jiddiy xavf sifatida baholanadi. Bu holat banklar tomonidan kredit siyosatini yanada qat'iylashtirish, qarzidorlarning to'lov qobiliyatini chuqur tahlil qilish va muammoli kreditlarni kamaytirishga qaratilgan strategiyalarni kuchaytirish zaruratini ko'rsatadi.

Shunday ekan, tijorat banklari va moliyaviy regulyatorlar muammoli kreditlar o'sish sur'atini nazorat ostida ushlab turishi zarur. Kredit siyosatini takomillashtirish, qarzidorlarning moliyaviy holatini oldindan baholash va kreditlarni qaytarish tartibini kuchaytirish muhim chora-tadbirlardir. Shu bilan birga, davlat tomonidan qo'llanilayotgan moliyaviy barqarorlik strategiyalarining samaradorligini oshirish, kreditlarni restrukturizatsiya qilish va qayta moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish muammoli kreditlar ulushining nazorat ostida saqlanishiga xizmat qilishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Muammoli kreditlarning ortishi bir qator omillar bilan bog'liq. Birinchidan, makroiqtisodiy barqarorlikning yetarli darajada ta'minlanmaganligi, jumladan inflyatsiya, valyuta kursining beqarorligi va ishsizlik darajasining oshishi muhim omillar qatoriga kiradi. Ikkinchidan, tijorat banklarining kredit siyosatidagi zaifliklar, ya'ni qarzidorlarning to'lov qobiliyatini yetarlicha baholamaslik va risklarni oldindan tahlil qilmaslik muammoli kreditlarning ortishiga sabab bo'lmoqda. Uchinchidan, kredit bozorida huquqiy muhitning yetarli darajada shakllanmaganligi, xususan qarzidorlikni majburiy undirish mexanizmlarining samaradorligi pastligi ushbu muammolarni yanada chuqurlashtirmoqda.

Bank tizimining barqarorligini saqlash va muammoli kreditlar ulushini kamaytirish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

Kredit ajratish siyosatini kuchaytirish. Tijorat banklari kredit ajratish jarayonida risklarni chuqurroq tahlil qilishi, qarzidorlarning to'lov qobiliyatini aniqlik bilan baholashi lozim. Kredit berish mezonlarini qat'iylashtirish, garov ta'minotining ishonchligini oshirish muhim ahamiyatga ega.

Muammoli kreditlarni restrukturizatsiya qilish. Qarzidorlarning kredit yuklamasini yengillashtirish maqsadida qayta moliyalashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish tavsiya etiladi. Bunda to'lov jadvalini uzaytirish, foiz stavkalarini pasaytirish yoki muayyan moliyaviy imtiyozlarni joriy etish samarali natija berishi mumkin.

Monitoring va nazoratni kuchaytirish. Tijorat banklari elektron monitoring tizimlari orqali kredit portfelini real vaqt rejimida kuzatish, shubhali kreditlarni oldindan aniqlash va tavakkalchilikni minimallashtirish bo'yicha texnologik imkoniyatlarni kengaytirishi lozim.

Huquqiy mexanizmlarni mustahkamlash. Muammoli kreditlarni tartibga solish uchun qarzidorlikni majburiy undirib olish tartibini soddalashtirish, kredit shartnomalari ijrosini ta'minlaydigan sud tizimi va huquqiy infratuzilmani mustahkamlash zarur.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash. Inflyatsiya darajasini jilovlash, valyuta kursining barqarorligini ta'minlash va foiz stavkalarini iqtisodiy muvozanatda ushlab turish bo'yicha davlat tomonidan qo'shimcha choralar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

Moliyaviy savodxonlikni oshirish. Kredit oluvchilar orasida moliyaviy savodxonlik darajasini oshirish orqali ularning kredit majburiyatlariga nisbatan mas'uliyatini kuchaytirish mumkin. Bu esa kreditlarning qaytarilish darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, muammoli kreditlar ulushining ortishi bank tizimining moliyaviy barqarorligiga jiddiy xavf tug'diradi. Ushbu muammoni hal qilish uchun banklar va regulyatorlar tomonidan muammoli kreditlarni kamaytirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish zarur. Faqatgina



samarali boshqaruv strategiyalari, barqaror makroiqtisodiy muhit va kuchli huquqiy mexanizmlar orqali bank tizimining moliyaviy sog'lomligi ta'minlanadi va iqtisodiy o'sish uchun qulay sharoit yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining. "2022–2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi" Pf-60-sonli farmoni.
2. Stiglitz, J. E., & Weiss, A. (1981). Credit Rationing in Markets with Imperfect Information. *American Economic Review*, 71(3), 393–410.
3. Reinhart, C. M., & Rogoff, K. S. (2009). *This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly*. Princeton University Press.
4. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2003). Bank Concentration and Crises. *Journal of Banking & Finance*, 27(5), 423–442.
5. Caprio, G., & Klingebiel, D. (2003). Episodes of Systemic and Borderline Financial Crises. World Bank, Working Paper.
6. Maxmudov, R. (2022). Tijorat banklarida muammoli kreditlarning vujudga kelish sabablari va o'ziga xos xususiyatlari. ResearchGate.
7. Olqarova, Z., & Boyev, B. (2021). Bank tizimidagi kredit portfeli va muammoli kreditlar bilan ishlash masalalari. Best Publication.
8. Azlarova, A. A. (2020). Tijorat banklarida kredit portfelini samarali boshqarish. *Economic Review Journal*.
9. Abdullaeva, Sh. Z. (2019). Bank risklari va kreditlash masalalari. *Finance and Banking Journal*.
10. Markaziy bank. (2024). O'zbekiston tijorat banklarining muammoli kreditlari to'g'risidagi hisobot. cbu.uz
11. Gazeta.uz. (2018). Prezident bank tizimidagi muammolar haqida. gazeta.uz
12. World Bank. (2021). Non-Performing Loans: An Overview. World Bank Publications.
13. IMF. (2020). The Impact of Non-Performing Loans on Banking Stability. *International Monetary Fund Report*.
14. Daryo.uz. (2025). O'zbekistonda muammoli kreditlar miqdori 21,1 trillion so'mga yetdi. daryo.uz. Kapital.uz. (2024). Muammoli kreditlar 17 trillionga oshdi. kapital.uz



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>